

Verlag bijeenkomst omgevingsvisie kleine kernen 21 september 2020

Eelderwolde

Opening, welkom en toelichting

Rob van Vliet vervangt vanavond de projectleider Delia Nijdam.
Hij opent de bijeenkomst en heet iedereen van harte welkom.

We starten met een korte voorstelronde.

De raadsleden zijn vooral aanwezig om te horen wat er leeft onder de inwoners.

Dit zijn punten die de inwoners belangrijk vinden om vanavond in ieder geval te bespreken:

- Ontwikkelingen duurzaamheid
- Woningbouw
- Inrichting – voorzieningen entreegebied
- Mobiliteit en openbaar vervoer
- Veiligheid en voorzieningen verkeer (Madijk)
- Faciliteiten voor de jeugd
- Participatie – meer betrokkenheid in de wijk
- Duurzaamheid
- Leefbaarheid van de wijk en verbeterpunten
- Ontwikkeling omgevingsvisie

De door de aanwezigen genoemde aandachtspunten komen terug bij de thema's die voor vanavond op de agenda staan:

- Duurzaam Tynaarlo
- Leefbare dorpen
- Vitaal platteland

We starten met een korte film over wat de omgevingsvisie inhoudt.

De gemeente is wettelijk verplicht een omgevingsvisie vast te stellen.

In welke vorm mag iedere gemeente zelf bepalen. We streven ernaar de concept omgevingsvisie in het eerste kwartaal van 2021 klaar te hebben. Vaststelling door de gemeenteraad vindt op een later moment plaats.

Men vraagt voor welke periode de omgevingsvisie vastgesteld wordt.

De richtlijn is 2040, maar uiteraard kan niet alles worden overzien tot die tijd. Voor een aantal factoren rekenen we een kortere periode. Tussentijdse aanpassingen zullen zeker plaatsvinden. De presentatie over de omgevingsvisie zullen we – omdat daarom gevraagd wordt – ook op de website plaatsen. **Actie → Gemeente**

De gemeente wil de inwoners betrekken bij de totstandkoming van de omgevingsvisie.
Hiertoe is het volgende gebeurd of ingepland:

- Enquête leefbaarheid - bijna 2000 inwoners hebben de enquête ingevuld. De uitkomsten zijn te zien op www.typischtynaarlo.nl onder downloads.
- In gesprek gaan met de inwoners
In de grote kernen heeft aan het begin van het jaar een drietal goed bezochte bijeenkomsten plaatsgevonden. Dit is de zesde bijeenkomst van de kleine kernen, die we in verband met corona organiseren in de raadszaal van het gemeentehuis. In totaal zijn er zeven bijeenkomsten.
- Een schilderwedstrijd voor scholen.
- Advertentie / driehoeksborden met stellingen waarop u kon reageren.
- U vindt informatie en gespreksverslagen op de website www.typischtynaarlo.nl

U vindt informatie en gespreksverslagen op de website www.typischtynaarlo.nl onder het tabblad bibliotheek.

Duurzaamheid

Mariëlle Zijlstra bevaart de aanwezigen over het thema duurzaamheid. De antwoorden staan hieronder. Sommige woorden/bespreekpunten waren hetzelfde. Ze worden slechts één keer vermeld.

De eerste woorden die bij de aanwezigen opkomen als ze aan duurzaamheid denken zijn:

- Aardgasvrij
- CO2 arm
- Veel groen
- Zonnepanelen
- Geld
- Energie

Bespreekpunten die – soms door meerdere personen – genoemd worden zijn:

- Zonnepanelen
 - Corporatie
 - Energietransitie (opwekken en anders gebruiken)
 - Afval/recycling (circulaire economie)
 - Groen
 - Geld
 - Opslag energie/waterstof
- Kosten
Het gaat om een kostbare transitie. Men vraagt zich af wie dat gaat betalen. Men realiseert zich dat het niet voor alle inwoners van onze gemeente betaalbaar is.
 - Energietransitie
Zijn zonnepanelen en windmolens een oplossing voor de energietransitie?
De energietransitie moet inpasbaar zijn in het landschap.
Men vraagt zich af of waterstof niet een betere optie is.
Gerefereerd wordt naar het verleden, de periode voordat we van aardgas gebruik konden maken. Toen moest men ook individueel per huishouden het verwarmen regelen. Nu

hebben we de zekerheid van gas en is het onduidelijk wat hiervoor in de plaats komt. De grootste transitie is het omdenken. De zekerheid die we nu hebben loslaten.

Biomassa is voor onze gemeente geen oplossing. Aardwarmte kunnen we wel gebruik van maken. Hiervoor hoeven we minder diep te boren, hetgeen minder belastend is. Maar met onze lage bevolkingsdichtheid is dit niet de beste optie.

Mogelijk is de optie om gebruik van waterstof te maken over een aantal jaren verder ontwikkeld. Men pleit er in ieder geval voor de huidige gasleidingen niet te verwijderen maar te "reserveren".

Let wel: waterstof is een energiedrager, geen bron van energie. De energie die hiervoor nodig is moet opgewekt worden. Dit kan middels zonneparken en windmolens. De optie van kernenergie wordt genoemd.

De opgave is dat in 2030 49% minder CO2 uitgestoten wordt ten opzichte van 1990. De gemeente Tynaarlo heeft onderzoek laten doen naar het huidige energieverbruik en presenteert enkele gegevens. Er ligt vooral een grote opgave voor de individuele woonhuizen.

Een eerste stap hiervoor is goed isoleren. De gemeente kan hierop echter niet gericht sturen en kan inwoners hiertoe niet verplichten. Er is ook geen standaardoplossing voor de hele gemeente, omdat het heel verschillende kernen betreft. In Eelderwolde zijn vooral veel nieuwe – goed geïsoleerde – woningen met een laag energieverbruik.

Men is van mening dat de gemeente wel kan stimuleren / motiveren / voorlichten.

En mogelijk een actieve rol pakken om subsidies te krijgen, zowel Europees, landelijk als provinciaal. Dat gebeurt op dit moment nog niet. In de gemeenteraadsvergadering van 22 september 2020 staat het onderwerp "Duurzaamheid" op de agenda. Dan worden keuzes gemaakt / ambities vastgesteld. De gemeente heeft als taak gekregen om een warmtetransitie-visie op te stellen, waarin staat beschreven hoe de gemeente in 2050 aardgasvrij kan zijn.

De gemeente is betrokken bij de Expeditie energieneutraal wonen waar ook gesproken wordt over de mogelijkheid voor subsidies.

Om bewoners te motiveren is bijvoorbeeld huis aan huis een waardebon verspreid om voor een vergoeding in aanmerking te komen bij de aanschaf van energiebesparende producten.

De grootste uitdaging is inderdaad inwoners te motiveren en mee te krijgen.

- Zonnepanelen

Zonnepanelen op woningen maken deel uit van het programma duurzaamheid. Zijn alle daken geschikt voor zonnepanelen? Hiernaar wordt wel onderzoek gedaan.

Enkele jaren terug is er bijvoorbeeld een scan gedaan in het dorp Vries naar de mogelijkheden van zonne-energie. Uit die scan kwam naar voren dat niet alle daken geschikt waren voor zonnepanelen en dat op sommige locaties de bestaande bomen te hoog waren. De techniek is inmiddels wel doorontwikkeld.

Men vraagt of de gemeente gebouwen heeft die geschikt zijn voor zonnepanelen.

De gemeente heeft zeker aandacht hiervoor, dit is opgenomen in het uitvoeringsplan verduurzaming gemeentelijk vastgoed.

De gemeente onderzoekt wat ze als gemeente of als regio Drenthe kan oppakken. In deze

regio werken we samen aan een regionale energiestrategie.

Windmolens maken voorsnog geen deel uit van de ambitie hernieuwbare energie die de raad heeft uitgesproken. Dit betekent dat we vooral met zonne-energie de ambitie verwachten waar te maken. Na onderzoek blijkt dat zonneparken hiervoor het meest geschikt zijn. De gemeente heeft momenteel een tweetal zonneparken. Dit is niet voldoende. Er moeten 2,5 keer zoveel parken komen. Voor de locaties moeten keuzes gemaakt worden.

Voor wat betreft de daken is de ambitie dat 50% van de geschikte daken voorzien moet zijn van zonnepanelen. Dit percentage is hoog en ambitieus.

Eén van de aanwezigen geeft aan dat in de praktijk blijkt dat ook zonnepanelen met een minder gunstige ligging – in dit geval op het oosten – meer energie opleveren dan verwacht.

Kleine – particuliere – windmolens kunnen wel een bijdrage leveren.

- Locatie zonneparken

Optie: Businesspark Ter Borch, strook tegen de A7. De gemeente geeft aan dat wel duidelijk moet zijn van wie de grond is, de gemeente Groningen of de gemeente Tynaarlo. Men vindt dat de gemeente hierin moet samenwerken met de gemeente Groningen. Eelderwolde is als dorp ook volledig gericht op Groningen.

De gemeente Tynaarlo heeft regelmatig overleg met de gemeente Groningen om dit soort vraagstukken te bespreken.

Groningen onderzoekt een aantal middelgrote windmolens (max. 55 meter hoog) bij industriegebied Westpoort. Men vraagt of grote windmolens veel energie opleveren.

Antwoord: Eén windmolen staat voor ongeveer 10 hectare zonnepanelen, dus ja.

Men noemt dat het voor plaatsen van windmolens bij de snelweg of op een industriegebied meer draagvlak zal zijn dan op andere locaties. Dit geldt ook voor zonneparken. Hoe ziet een zonnepark eruit? Wordt het één groot zonnepanelenveld, of over meerdere locaties verspreid? Er is een notitie van de Provincie voor het inpassen van zonneparken.

Men wijst op het zonnepark ten noorden van Assen. Mogelijk is dit geschikt voor dubbelgebruik (Assen-Tynaarlo).

Eén van de aanwezigen geeft aan dat hij grond beschikbaar heeft. Is genoteerd.

- Draagvlak groene energie

Is inkomen hierop van invloed?

Uit de leefbaarheidsenquête blijkt dat dit thema enorm leeft in Eelderwolde. Hier wonen gemiddeld ook meer mensen die behoren bij de hogere-inkomensgroepen. Eelderwolde past hierbij in het landelijk beeld. Deze categorie inwoners heeft meer financiële mogelijkheden om energiebesparende producten aan te schaffen. Het is niet zozeer een ideologie, maar veelal ook een financiële afweging.

Leefbaarheid

Het dorp Eelderwolde – woonkern – heeft een 7,9 gescoord in de leefbaarheidsenquête. Dit is iets lager dan de gemiddelde score van de gemeente Tynaarlo.

De belangrijkste kwaliteiten zijn de rust, natuur, ruimte en de nabijheid van de stad.
De kwaliteit van de woningen scoorde hoger dan het gemiddelde van de gemeente.

- Versterken sociale samenhang

De wijk Ter Borch wordt gezien als een slaapwijk. De aanwezigen herkennen dit. Het heeft volgens hen vooral te maken met de afwezigheid van voorzieningen. Er is geen plek om samen te komen, en hieraan is wel behoefte. Men denkt hierbij toch aan een – niet te grote – supermarkt of een aantal kleine winkels bij elkaar. Een optie die genoemd wordt is buitenfitness. Iets realiseren op het industrieterrein is volgens de aanwezigen geen optie. Dat ligt te ver weg. Het gaat erom elkaar in de wijk te ontmoeten. Men noemt hierbij ook het gebrek aan een geschikte plek voor de oudere jeugd. Er is alleen een aantal speeltoestellen voor de jongste kinderen. De bewonersvereniging heeft contact met de jongerenwerker en cultureel werker van de gemeente om de mogelijkheden voor de oudere jeugd te bespreken. Er is hiervoor echter nog een geschikte plek gevonden in de wijk. Op dit moment is Ter Borch alleen een woonwijk (de zogenaamde slaapwijk). Om iets te beleven moet je eruit.

Men is positief over de ontwikkelideeën van Natuurmonumenten voor De Onlanderij. Wel maakt men zich zorgen over de toenemende verkeersdruk en daarmee de onveiligheid. De Onlanderij ziet men overigens niet als ontmoetingsplek voor de wijk.

Verder oppert iemand die deel uitmaakt van een “corsowijk” dat dit een middel is om veel met elkaar in contact te komen. En het is iets waarbij alle leeftijden betrokken zijn. Dit vindt men een leuke suggestie.

Een ander idee is om over het Borchkwartier te mogen beschikken en ook hiervoor de verantwoordelijkheid te hebben. Op deze manier wil men meer sociale samenhang creëren.

De wijk is nog steeds groeiend, er zijn veel gezinnen met jonge kinderen. Hiervoor vraagt men aandacht. De scholen zijn bijvoorbeeld al weer te klein. Zorg dat er voldoende ruimte is.

- Wonen

Ontwikkeling lint:

Men vindt het lint mooi, dit moet je koesteren. Er staan mooie karakteristieke woningen. Ook de bomen moeten behouden blijven vindt men. Wel is er een verkeersprobleem, er wordt te hard gereden. Een aantal mensen is bezig actie te voeren om de snelheid terug te brengen.

Entreegebied Ter Borch:

Het entreegebied vindt men een punt van zorg. Men vindt het jammer dat hier nog geen ontwikkeling plaatsvindt.

De gemeente licht toe dat dit te maken heeft met de beslissing over de noordzijde (supermarkt). De Raad van State heeft hierover nog geen uitspraak gedaan.

De gemeente is voor het zuidelijk deel van het entreegebied in gesprek met een ontwikkelaar voor woningbouw.

De bewoners willen hier graag bij betrokken worden. De gemeente geeft echter aan dat het bestemmingsplan hiervoor al is vastgesteld. De bewoners worden wel geïnformeerd over de ontwikkelingen, maar kunnen niet mee beslissen. Hierover vindt een discussie plaats.

Conclusie: Bewoners hebben behoefte geïnformeerd te worden en vragen de gemeente de ontwikkelaar te adviseren bewoners bij de plannen te betrekken.

- Verkeersveiligheid

Monitoren van verkeersbewegingen: bewoners kunnen deze gegevens niet terugvinden op de site. De gemeente geeft aan dat de cijfers beschikbaar zijn en neemt actie om deze ter beschikking te stellen. **Actie → gemeente.**

Bewoners geven aan dat op de Borchsingel (voorbij de scholen richting crematorium) te hard gereden wordt. De verkeersveiligheid komt hiermee in het geding, een aantal voorbeelden wordt genoemd. Daarnaast is niet duidelijk wie voorrang heeft, bebording hiervoor ontbreekt. De gemeente geeft dit door aan beleidsmedewerker verkeer.

Actie → gemeente.

Bewoners geven aan over dit onderwerp al lang in gesprek te zijn met de gemeente. En dus niet echt verder te komen. En zij geven aan dat ondanks herhaaldelijke toezeggingen zij nog niet beschikken over een verkeersrapportage.

Bewoners vragen de gemeente vooral in overleg te gaan met de gemeente Groningen over de verkeersproblematiek die zij ervaren door de toenemende drukte van sluipverkeer (traject langs Martini-ziekenhuis).

Gemeente geeft aan in ieder geval in overleg met stakeholders (verdiepingsslagen) hierover te praten, maar wil niet te hoge verwachtingen wekken. **Actie → Gemeente**

- Bereikbaarheid

Openbaar vervoer

In de periode 2010-2012 was er OV door de wijk. De bushokjes staan er nog steeds. De reclames worden zelfs nog vervangen!! Maar een bus rijdt er niet.

Volgens bewoners is deze lijn toen opgeheven omdat de wegenstructuur nog niet klaar was. Dit is nu niet meer van toepassing. Ook zijn er inmiddels veel meer bewoners die gebruik van openbaar vervoer willen maken.

Lijn 9 wordt binnenkort opgeheven. Hiermee is er geen busverbinding meer, terwijl er wel behoefte aan is.

De gemeente zegt toe dit te bespreken in het overleg met stakeholders, in dit geval met het OV-bureau. **Actie → gemeente.** Bespreekpunten: verbinding transferium en Martini-ziekenhuis.

- Beheer en onderhoud openbare ruimte

Uit de leefbaarheidsenquête bleek dat men het onderhoud in de openbare ruimte tekort vindt schieten. Er vindt wel onderhoud plaats, maar de frequentie vindt men te laag.

Punten die vanavond aan de orde komen zijn:

Duizendknoop

Deze komt op meerdere plekken in de gemeente voor. (Is zelfs nog in tuincentra te koop). Het is een landelijk probleem.

De plant moet bestreden worden om verspreiding te voorkomen. Steeds weer maaien is in dit geval de beste oplossing.

De bewonersvereniging zal hierover communiceren.

Toename waterplanten

Er zijn veel waterpartijen waarin het riet de overhand neemt. De gemeente geeft aan dat de groei sneller gaat dan verwacht. Hierop is inmiddels actie ondernomen. Binnenkort vinden hiervoor werkzaamheden plaats.

Biodiversiteit

Biodiversiteit langs de bermen kan beter. Hierover vinden al gesprekken plaats.

- Fietspad Madijk

Men constateert dat het op de Madijk drukker wordt, met name met – vooral snelle – fietsers.

Het fietspad is lang geleden aangelegd. De speed-pedelecs bestonden nog niet. Ook was de woonwijk nog niet zover ontwikkeld. Snelheid en drukte op het fietspad is dus flink gegroeid. Daarnaast gaat een aantal fietsroutes (o.a. Fietsknoop) over de Madijk.

Vraag is hoe je de verkeerstoename kunt afremmen.

Eén van de aanwezigen oppert de verbinding naar De Onlanden te verbeteren met “doorsteken” vanuit de wijk naar De Onlanden waardoor je het fietspad ontlast.

Hij geeft aan dit al met de wethouder verkeer te hebben besproken maar hiervan nog geen plan te hebben gezien.

Vertegenwoordiger van de gemeenteraad geeft aan dat voor dit plan geen financiële dekking is.

Conclusie:

Er zijn plannen om de verkeersdrukke op te lossen, maar er zijn niet voldoende financiële middelen om dit op korte termijn te realiseren.

- Businesspark

Inwoners stellen het op prijs dat de ontwikkelaar van Sport en Leisure op een door hen georganiseerde bewonersavond is geweest om de plannen toe te lichten. Ze informeren naar de voortgang.

Deze ontwikkeling is voorlopig on hold gezet. Dit heeft vooral te maken met de coronacrisis. Huurders/exploitanten houden het nog even af. Maar de intentie is nog steeds om te bouwen.

Vitaal platteland

- De Onlanden

Ondanks dat de biodiversiteit in het algemeen terugloopt, is het in dit gebied positief. Inwoners vinden het overwegend heel prettig om dit gebied op loopafstand te hebben.

- Klimaatadaptatie

Wateroverlast c.q. droogte. Men vindt dat in de straten sprake is van wateroverlast. Het blijft nat. Verder vraagt men of de gemeente iets doet aan stimuleren van meer groen – in plaats van tegels. Of dat de gemeente meer informatie verstrekt over het belang van groen in de leefomgeving.

De gemeente is aangesloten bij “Actie Steenbreek”. Hiervoor was op Facebook een campagne. Denk hierbij aan opties zoals regentonnen, loskoppelen van het riool. Wanneer men de gemeente volgt op Instagram en Facebook ziet men meer informatie over klimaatadaptatie etc.

- Bomen planten

Planten van bomen is in een aantal straten vertraagd. In dit deel zijn de kabels- en leidingen naar de woonhuizen niet goed neergelegd door de nutsbedrijven. Hierover is de gemeente in overleg met de nutsbedrijven. Pas wanneer de kabels en leidingen verlegd zijn kunnen de wadi's aangelegd en de bomen geplant worden. Wanneer het zover is kan de gemeente op dit moment niet aangeven.

- Grondwaterstanden

Dit is een bevoegdheid van het Waterschap (zelfstandig bestuursorgaan). Het Waterschap bepaalt het waterpeil.

Bij de inrichting van de wijk heeft de gemeente rekening gehouden met waterpeilen, grondwaterstanden en peilhoogtes van de woningen.

Afsluiting

Rob dankt een ieder voor de aanwezigheid en inbreng.

Het verslag van dit overleg vindt u op de website www.typischtynaarlo.nl

De informatie die u vanavond heeft gegeven nemen wij mee als input voor de omgevingsvisie.

Corrie Bos

19 oktober 2020

